

Nieuw leerplan

vorige versie

1. Het landschap als systeem	
	LPD 1 De leerlingen beschrijven het landschap als een systeem aan de hand van landschapselementen en landschapsvormende lagen.
	LPD 2 De leerlingen beschrijven eigenschappen van gesteenten, bodem en ondergrond.
	LPD 3 De leerlingen illustreren dat de aardkorst grondstoffen bevat.
LPD 1 De lln. beschrijven kenmerken van reliëf, klimaat, vegetatie en gesteenten als landschapsvormende laag.	LPD 4 De leerlingen karakteriseren het reliëf in het landschap aan de hand van reliëfelementen en reliëfvormen.
	LPD 5 De leerlingen beschrijven kenmerken van vegetatie in het landschap op relevante ruimtelijke schaalniveaus.
	LPD 6 De leerlingen beschrijven de kenmerken van de grote klimaatzones: warm, gematigd, koud in combinatie met droog en nat.
	LPD 7 De leerlingen tonen de relatie aan tussen de spreiding van de klimaatzones en breedteligging, hoogteligging en afstand tot de zee.
LPD 2 De leerlingen beschrijven kenmerken van het landgebruik als landschapsvormende laag.	LPD 8 De leerlingen tonen menselijke ingrepen in het landschap aan a.d.h.v. het landgebruik: bebouwing, infrastructuur, landbouw, industrie, ontginning.
LPD 3 De leerlingen analyseren relaties in een landschap tussen of binnen landschapsvormende lagen (duiding: Klimaat, vegetatie, reliëf, gesteenten en landgebruik)	LPD 9 De leerlingen onderzoeken relaties tussen landschapsvormende lagen op verschillende ruimtelijke schaalniveaus om landschappelijke patronen te verklaren.
LPD 4 De leerlingen verklaren verschillen tussen landschappen.	
LPD 5 De leerlingen illustreren ruimtelijke patronen op verschillende schaalniveaus	LPD 10 De leerlingen bouwen ruimtelijke patronen op, op verschillende schaalniveaus van reliëfeenheden, vegetatiezones en bevolkings spreiding.

Nieuw leerplan

vroge versie

2. Het landschap is voortdurend in verandering

LPD 6 De leerlingen illustreren dat landschappen evolueren op korte en lange termijn onder invloed van fysischgeografische veranderingen.

LPD 11 De leerlingen illustreren dat het landschap kan veranderen op korte termijn door extreme weersfenomenen op verschillende ruimtelijke schaalniveaus.

LPD 12 De leerlingen illustreren dat het aardoppervlak kan veranderen op korte termijn door krachten uit het inwendige van de aarde.

LPD 13 De leerlingen tonen aan dat het reliëf kan veranderen op korte of lange termijn door afbraak, transport en afzetting onder invloed van wind, water en ijs.

LPD 7 De leerlingen illustreren dat landschappen evolueren op korte en lange termijn onder invloed van sociaalgeografische veranderingen.

LPD 14 De leerlingen illustreren dat een landschap evolueert op korte en/of lange termijn door veranderingen in ruimtegebruik ten gevolge van menselijke ingrepen en maatschappelijke evoluties.

LPD 8 De leerlingen analyseren gevolgen van veranderingen in landschappen voor de mens en voor zijn leefomgeving.

LPD 15 De leerlingen onderzoeken positieve en negatieve gevolgen, op de mens en zijn leefomgeving, van veranderend ruimtegebruik op verschillende ruimtelijke schaalniveaus.

LPD 9 + De leerlingen leggen het verband tussen de verbranding van fossiele brandstoffen en de broeikasgassen in de atmosfeer.

LPD 16 De leerlingen leggen het verband tussen de verbranding van fossiele brandstoffen en de broeikasgassen in de atmosfeer.

LPD 10 + De leerlingen leggen het verband tussen klimaatverandering en veranderingen in oceanen en ecosystemen.

LPD 17 De leerlingen leggen het verband tussen klimaatverandering en veranderingen in landschappen en ecosystemen.

3. Inzicht verwerven in systemen en hun interacties

LPD 18 De leerlingen wenden kennis en vaardigheden uit meerdere STEM-disciplines aan om inzicht te verwerven in systemen en hun interacties.

LPD 19 De leerlingen illustreren met voorbeelden de samenwerking tussen verschillende STEM-disciplines bij het inspelen op maatschappelijke behoeften.

LPD 20 De leerlingen lichten hun keuzes in het duurzaam omgaan met mobiliteit, energie en grondstoffen toe aan de hand van de perspectieven people, planet, prosperity.

Nieuw leerplan

vorige versie

4.3 Geografische hulpbronnen en methodieken aanwenden

LPD 11 De leerlingen zetten geografische hulpbronnen met inbegrip van GIS-viewers functioneel in.

LPD 21 De leerlingen gebruiken geografische hulpbronnen om landschappen te onderzoeken.

LPD 12 De leerlingen zetten terreintechnieken functioneel in.

LPD 22 De leerlingen onderzoeken via een terreinstudie eenvoudige ruimtelijke relaties in een lokaal landschap.

LPD 13 De leerlingen lokaliseren zichzelf en plaatsen met behulp van lokalisatie- en oriëntatietechnieken:

Kaart: schaal, legende, oriëntatie, hoogtelijnen

Windrichtingen en kompas

Satellietnavigatiesystemen

LPD 23 De leerlingen lokaliseren zichzelf en plaatsen met behulp van lokalisatie- en oriëntatietechnieken:

Kaart: schaal, legende, oriëntatie, hoogtelijnen

Windrichtingen en kompas

Satellietnavigatiesystemen

LPD 14 De leerlingen situeren absoluut en relatief personen, plaatsen en patronen op relevante ruimtelijke schaalniveaus.

LPD 24 De leerlingen situeren personen, plaatsen en patronen op relevante ruimtelijke schaalniveaus ten opzichte van een sterrenkundig referentiekader.

Sterrenkundig: wereldgradennet, coördinatenstelsel, evenaar/nulmeridiaan, halfronde, poolcirkels.

LPD 25 De leerlingen situeren personen, plaatsen en patronen op relevante ruimtelijke schaalniveaus ten opzichte van referentiepunten.

Staatkundige referentiepunten: de belangrijkste staten;

Topografische referentiepunten: continenten, oceanen en zeeën, de belangrijkste reliëfeenheden en rivieren.